

[P. N. Petersen (Røje).]

hvis det skal vise sig nødvendigt at udskyde kvalificerede Ansøgere, fordi der ikke er stillet Penge nok til Raadighed.

Maa jeg i denne Forbindelse sige, at den nuværende Ordning knirker ikke saa lidt, for det har desværre vist sig, at adskillige Ansøgere faar Bevillingen saa sent paa Halvaaret, at de har taget Plads til første Skiftedag, fordi de ikke turde udsætte sig for at staa uden Beskæftigelse i det følgende Halvaar. Dette uheldige Forhold skulde nødigt overføres til den nye Ordning. Det vil efter min Mening være ønskeligt, at Højskolen faar Tag i de unge, naar Trangen er til Stede og Forholdene i øvrigt taler derfor. Og hvis der er unge, som ikke ønsker at komme paa Ungdomsskole, men foretrækker at tage paa Højskole, bør Lovgivningsmagten ikke vanskeliggøre en saadan Fremgangsmaade ved de Bestemmelser, jeg her har nævnt.

Ungdomsudvalget har ogsaa beskæftiget sig med Tanken om Statshøjskoler. Derom hedder det i Bemærkningerne til Forslaget, at det ikke er nogen nærliggende Opgave for Staten, men skulde det vise sig ønskeligt, vil det kunne ske, uden at nogen udtrykkelig Bestemmelse herom i nærværende Forslag er nødvendig. Man kan altsaa ikke sige, at Tanken er skrinlagt.

Principielt vil jeg ikke modsætte mig den Eventualitet, at Staten ogsaa opretter Folkehøjskoler, bl. a. ud fra den Betragtning, at Principper undertiden kun er til Besvær. Men efter den Udvikling, der paa dette Omraade har fundet Sted i det svundne Aarhundrede, vil jeg ikke paastaa, at jeg er særlig henrykt for denne Tanke, tværtimod. Det, der har givet Folkehøjskolerne den særlige Værdi, som har overrasket en hel Verden, er det stærkt personlige Præg, der kendetegner denne Skoleform, og det er dette Præg, det for mig gælder om at bevare for Fremtiden.

Under Forhandlingerne i det andet høje Ting lod Hr. Folketingsmand Erik Appel et Par Bemærkninger falde om Højskolens Maal. Det var en personlig Bekendelse, der var al Ære værd. Men det er de Kold'ske Højskolers og Indre Missions Højskolers Maal, det ærede Medlem af det andet høje Ting her gav Udtryk for — maaske ogsaa andre Højskolers Maal. Jeg vil gerne heroverfor sige, at det er ikke for mig det afgørende, hvad det er, der ud fra en dansk fællesfolkelig Indstilling præger denne eller hin Højskole, men det, der for mig er det afgørende, er, at de unge Mænd og Kvinder — det gælder for Resten ogsaa Børnene —

og de Hjem, hvorfra de er udgaaet, kan komme i Forbindelse netop med den Skole, de føler sig aandeligt beslægtet med. En Skole uden et personligt Præg gives ikke. Og hvis der i det hele taget kan tænkes en upersonlig Undervisning i Aandsfagene, vil den ikke være mere værd end en gammel Skraa mellem Brødre.

Derfor ynder jeg ikke Statshøjskoler. De turde ogsaa være overflødige, naar Adgangen til Oprettelse af nye Højskoler lettes og man tilstræber en Udvikling i Retning af selvejende Institutioner, hvorved den mere forretningsmæssige Side bortelimineres.

Vi lever i en mørk og urolig Tid, men trods alt kan vi her i Danmark prise os lykkelige ved at kunne samles om de folkelige og etiske Værdier, der har gjort os til det Folk, vi er. Og den Gerning, den danske Folkehøjskole har øvet i det forløbne Aarhundrede, har maaske mere end noget andet bidraget til, at den Følelse, vi ejer af at tilhøre et virkeligt Folkefællesskab, i Dag er stærkere end nogen Sinde. Derfor staaer hele det danske Folk som saadant i den dybeste Taknemmelighedsgæld til den danske Folkehøjskole.

Det foreliggende Lovforslag synes velegnet til at styrke den danske Folkehøjskole i dens Bestræbelser for at løse de Opgaver, den bliver stillet over for i den nye Tid, der kommer. Derfor glæder jeg mig ved at kunne tilsige mit Partis Medvirken ved Gennemførelsen af denne Lovgivning.

J. S. Foget: Selv om jeg ikke er i Stand til at svinge mig op til de Højder, som den ærede sidste Taler var paa, vil jeg dog ikke tage i Betænkning at indrømme, at Folkehøjskolen har sat sit Præg paa det danske Folk, og jeg vil gerne være mellem dem, der anerkender den højtærede Ministers Indsats for Forbedring af Undervisningen, først i Folkeskolen gennem den Lov, som vi vedtog for et Par Aar siden, og nu i Højskolen og Efterskolen.

Den Tid, vi gennemlever, er karakteriseret af stærke politiske Strømninger. Forskellige Verdensanskuelser staaer skarpt over for hinanden. Det sidste Aarhundrede er præget af en Retningslinie, der gik bort fra den arvelige Enevælde til Folkestyret, og Folkestyret har fundet forskellige Former i de forskellige Lande. Ingen af os kender Udviklingen i Fremtiden. Kun eet synes at staa klart, at det bliver Folkenes brede Masser, der faar det afgørende Ord, hvad enten de saa vælger deres Raad eller Føreskab paa den ene eller den anden Maade. Netop i en saadan Brydningernes